การศึกษากับมุมมองของคนเวียดนาม

นำเสนอเมื่อ : 13 ต.ค. 2553

บทความเรื่องนี้เขียนขึ้น จากการที่ผู้เขียนได้ประสบการณ์ตรงจากการศึกษาระดับปริญญาเอก สาขาภาษาเวียดนาม ณ คณะภาษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสังคมศาสตร์และมนุษยศาตร์ สังกัดมหาวิทยาลัยแห่งชาติฮานอย สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม รวมทั้งใช้ชีวิตอยู่ที่เวียดนามโดยอาศัยอยู่ที่บ้านรวมกับครอบครัวชาวเวียดนามไม่ต่างไปจากสมาชิกคนหนึ่งในครอบครัวมาเป็นระยะเวลา 5 ปีกว่า ดังนั้น ข้อมูลต่างๆ ที่ปรากฏในบทความเรื่องนี้จึงมาจากข้อเท็จจริงเป็นส่วนใหญ่ ข้อคิดเห็นต่างๆ ได้มาจากข้อมูลข่าวสารที่ผู้เขียนติดตามข่าวสารอยู่ตลอดเวลาระหว่างที่ใช้ ชีวิตอยู่ในเวียดนาม รวมทั้งได้ทราบความคิดเห็นของเพื่อนชาวเวียดนามหลายๆ คนที่ผู้เขียนได้ติดต่อพูดคุยอยู่ทุกเมื่อเชื่อวัน และจากการสัมภาษณ์ข้อมูลจากชาวเวียดนามโดยตรง ดังนั้น จึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่าข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นทั้งหลายที่ปรากฏอยู่ในบทความเรื่องนี้จะเป็นประโยชน์แก่ผู้อ่านชาวไทยไม่มากก็น้อย

การศึกษาคือสิ่งสำคัญสำหรับคนเวียดนาม

ถ้าจะว่ากันไปแล้ววิธีการคิดของคนไทยและคนเวียดนามคงไม่ต่างกันเท่าไหร่ หากเทียบกับคำขวัญ (slogan) ของคนไทยที่เคยอบรมสั่งสอนลูกหลานในสมัยก่อน และยังใช้ได้มาจนถึงปัจจุบันว่า “รากฐานของบ้านคืออิฐ รากฐานของชีวิตคือการศึกษา” เพราะคนเวียดนามส่วนใหญ่เชื่อว่า “การศึกษาจะช่วยสร้างคนให้เป็นคน มีชีวิตที่สมบูรณ์แบบ และมีทุกอย่างตามที่ตนเองต้องการ” หลังจากที่เด็กเวียดนามถือกำเนิดมา ครอบครัวเวียดนามจะคิดถึงการศึกษาของลูกตนโดยภาพรวม และในขณะเดียวกันก็จะให้ความสำคัญกับเศรษฐกิจของครอบครัวตนด้วย เพราะเศรษฐกิจของครอบครัวถือเป็นสิ่งสำคัญยิ่งที่จะทำให้สามารถเลี้ยงดู และส่งเสียลูกของตนได้เล่าเรียนหลังจากที่เติบโตขึ้น ดังนั้น ในขั้นแรกจึงจำเป็นต้องหาเงินมาจุนเจือครอบครัว คำนึงถึงการเจริญเติบโตของลูก และสุขภาพของลูกเพื่อจะเริ่มก้าวสู่การเรียนในระดับอนุบาลในภายภาคหน้า

จากการที่ประชากรเวียดนามประมาณ 80% ประกอบอาชีพเกษตรกรรม และทุกคนทราบกันดีว่าอาชีพดังกล่าวเป็นอาชีพที่ต้องประสบกับความยากลำบาก ต้องดิ้นรนต่อสู้ หลังสู้ฟ้า หน้าสู้ดิน ไม่มีความสะดวกสบาย มีแต่ความยากแค้นลำเค็ญ ดังนั้น ในปัจจุบัน ชาวเวียดนามส่วนใหญ่จึงไม่ต้องการให้ลูกของตนต้องประสบความยากลำบากเหมือนตน อยากให้ลูกมีชีวิตที่ดี มีความสะดวกสบาย และมีหน้ามีตาในสังคม ซึ่งวิธีการที่จะทำให้ลูกของตนพ้นจากความยากลำบากได้นั้น มีวิธีการเดียวและเป็นวิธีการที่สำคัญที่สุด นั่นก็คือ สร้างรากฐานการศึกษาให้แก่ลูก ในภาษาเวียดนามมีคำกล่าวที่แสดงให้เห็นถึงความคิดของคนเวียดนามในการเลี้ยงดูลูกซึ่งใช้กัน มาจนถึงปัจจุบันคือ “Tất cả vì con cái” (เต๊ิท กา หวี่ กอน กาย) หมายถึง ทุกอย่างก็เพื่อลูก ซึ่งตีความได้ว่า พ่อแม่สามารถทำทุกสิ่งทุกอย่างได้เพื่อลูก ไม่ว่าตนเองจะลำบากหรือเหน็ดเหนื่อยแค่ไหนก็ตาม พ่อแม่ก็สามารถยอมเหนื่อย และยอมอดแทนลูกได้ บางบ้านถึงขั้นต้องลดค่าใช้จ่ายเรื่องอาหาร ยอมอดมื้อกินมื้อ เพื่อนำเงินไปลงทุนเพื่อการศึกษาของลูก

สำหรับลูกชาวนาหรือลูกเกษตรกรผู้ยากไร้นั้น มีความคิดกันว่า ถ้าให้ลูกประกอบอาชีพเกตรกรรมหรือเป็นชาวนาเช่นเดียวกับตน ลูกจะไม่สามารถพ้นไปจากห้วงวิถีของความยากลำบาก ความแร้นแค้น ความล้าเค็ญไปได้ ดังนั้น จึงยิ่งต้องอดทนและทนต่อความยากลำบากอย่างหนักเพื่อส่งเสียให้ลูกเรียนเพื่อความก้าวหน้าและความสำเร็จของลูกในอนาคต เมื่อส่งเสียลูกเรียนแล้ว และลูกสามารถสอบเข้ามหาวิทยาลัยได้นั้น ยิ่งจะเป็นเกียรติและเป็นศักดิ์ศรีของครอบครัวและวงศ์ตระกูล เป็นหน้าเป็นตาของพ่อแม่ พ่อแม่สามารถพูดกับคนอื่นๆ รวมทั้งญาติพี่น้องได้อย่างไม่อายปากว่า “ฉันสามารถส่งเสียลูกฉันเรียน และลูกของฉันมีดีพอที่จะสอบเข้ามหาวิทยาลัยได” อย่างลูกชายของเจ้าของบ้านที่ผู้เขียนพักอาศัยด้วย แม้ว่าครอบครัวของเขาจะไม่ใช่ครอบครัวชาวนา กล่าวคือ สามีเป็นตำรวจ ส่วนภรรยาเป็นพนักงานทำความสะอาดห้องพักให้กับที่พักรับรองของนักศึกษา มหาวิทยาลัยต่างชาติ* ซึ่งตั้งอยู่ในบริเวณแบคควาหรือบริเวณที่อยู่ใกล้กับมหาวิทยาลัยที่สอนทาง ด้านวิศวรรมศาสตร์ แต่สามีภรรยาคู่นี้มีความเป็นชนบทมากกว่าในเมือง กล่าวคือ ก่อนที่จะย้ายมาอยู่ในเมืองหลวงเคยอยู่ในชนบทมาก่อน และพ่อแม่ของเขาทั้งสองก็ประกอบอาชีพเกตรกรรมซึ่งมีความยากลำบาก ฐานะไม่ได้ดีมากนัก ดังนั้น เมื่อลูกชายสอบเข้ามหาวิทยาลัยได ก็จัดงานเลี้ยงฉลองให้ลูกชายอย่างใหญ่โต โดยจัดรวมกับบรรดาญาติพี่น้องในชนบทของภรรยาซึ่งผู้เขียนก็ได้รับเชิญให้ไป ร่วมงานด้วย เพราะกล่าวได้ว่าในบรรดาลูกๆ ของพี่น้องสายเลือดเดียวกันของภรรยา ลูกชายคนนี้เป็นคนแรกของตระกูลที่สอบเข้ามหาวิทยาลัยได ดังนั้น สามีภรรยา โดยเฉพาะภรรยาถึงกับดีใจมากๆ ที่ลูกชายมีวันนี้ได

นอกจากนั้น คนเวียดนามหลายๆ คนยังมีการเปรียบเทียบอาชีพของตนกับอาชีพของลูกหลานที่เกิดมาในรุ่นหลัง ยิ่งถ้าหากว่าพ่อแม่เป็นชาวนา แต่ลูกได้ดิบได้ดีเป็นถึงข้าราชการ ยิ่งจะเป็นผลดีในการผลักดันเชื้อสายและวงศ์ตระกูลของตนให้สูงขึ้น ไม่ใช่ยากจนหรือตกต่ำลง ผู้คนก็จะนับหน้าถือตา และให้เกียรติในสังคมในฐานะที่สามารถทำให้ลูกเป็นอภิชาตบุตร (บุตรที่ดีกว่าหรือเหนือกว่า ตระกูล หรือบุตรที่มีคุณสมบัติสูงกว่าตระกูล) ได

วิธีการเลี้ยงลูกของคนเวียดนามที่สอดคล้องกับการศึกษา

จากการที่ผู้เขียนได้อยู่ที่บ้านของคนเวียดนามโดยตรง รวมทั้งได้มีโอกาสไปเยี่ยมเยือนชาวเวียดนามหลายๆ คนและหลากหลายพื้นที่ ผู้เขียนเห็นว่า การอบรมเลี้ยงดูลูกของคนเวียดนามจะเน้นเรื่องของการศึกษาเป็นส่วนใหญ่ ที่เห็นได้ชัด หลายๆ บ้านจะบังคับให้ลูกเรียนเป็นหลัก โดยบางครั้งไม่ได้สนใจหรือมองว่าลูกของตนมีความสามารถที่จะเรียนในระดับสูงๆ ได้เพียงใด หรือลูกมีความถนัดในด้านใด แต่จะเน้นให้ลูกต้องเรียนเก่งไว้ก่อน โดยมักจะเอาไปเปรียบเทียบกับเพื่อนฝูงหรือญาติพี่น้องเป็นส่วนใหญ่ หากลูกทำไม่ได้ก็จะว่ากล่าวค่อนข้างแรง เช่น “Ngu như chó” (งู ญือ จอ) หมายถึง โง่เหมือนหมา, “Ngu như bò” (งู ญือ บอ) หมายถึง โง่เหมือนวัว โดยไม่ได้สนใจว่าลูกจะเสียใจหรือน้อยใจหรือไม่ แต่พวกเขาจะมองว่า ยิ่งว่ากล่าวประชดประชันแบบนี้จะมีผลทำให้ลูกเกิดความคิดที่จะสู้หรือมีใจ สู้ เพื่อคราวต่อไปจะต้องเรียนให้เก่งขึ้น หรือทำให้ดียิ่งขึ้นกว่าเดิม และจะไม่โดนพ่อแม่ดุด่าว่าโง่อีกต่อไป บางบ้านที่ทุ่มเทให้กับลูกมากๆ ถึงขั้นเสียใจหรือจะเป็นจะตายกับผลการเรียนของลูก หากว่าตนเองอบรมสั่งสอนและบังคับให้ลูกเรียนแล้วแต่ลูกกลับทำไม่ได้อย่างที่ ตนเองต้องการ ก็ยิ่งทำให้พ่อแม่เสียใจและไม่มีความสุขมากขึ้น ดังนั้น จึงยิ่งจะหาวิธีการหรือคิดหาวิธีใหม่ที่ทำอย่างไรที่จะต้องให้ลูกเรียนเก่งๆ เช่น หาติวเตอร์หรือครูพิเศษมาสอนที่บ้าน หรือส่งลูกไปเรียนพิเศษในสถานที่ที่มีชื่อเสียง แม้ว่าจะเสียค่าใช้จ่ายมากเท่าใด พ่อแม่ก็ยอม

หลายๆ บ้านมักจะเข้มงวดกวดขันเรื่องการเรียนของลูก อย่างเช่นบ้านที่ผู้เขียนอาศัยอยู่

ภรรยาเจ้าของบ้านจะตรวจสอบการเรียนของลูกทุกวัน และเวลาสองทุ่มตรงของทุกวัน
ลูกจะต้องนั่งประจำที่โต๊ะเพื่อทำการบ้านและอ่านหนังสือเพื่อเตรียมตัว สำหรับการเรียนในวันรุ่งขึ้น
ภรรยาของเจ้าของบ้านจะถามลูกทุกวันว่า ทำการบ้านวิชานั้นวิชานี้เสร็จหรือยัง
วันนี้ไปเรียนพิเศษกับคุณครูคนนี้หรือไม่ อย่างไร ครูให้การบ้านอะไรมาบ้าง นอกจากนั้น
หากลูกไม่ทำตามที่ตนสั่งก็จะใช้ไม้เรียวในการอบรมสั่งสอน
เพราะพวกเขาถือปฏิบัติตามคำพังเพยของเวียดนามที่สอนกันมาแต่โบราณว่า “Yêu cho roi cho vọt. Ghét cho ngọt cho bùi.” (เอี๋ยว จอ ซอย จอ หวอด แกท จอ หง็อท จอ บุย) แปลตามรูปคำหมายถึง “รักต้องให้ไม้เรียว เกลียดต้องให้ความหวานและความมัน” ความหวานและความมันตรงนี้
หมายถึงรสชาติอาหารที่มีความเอร็ดอร่อยได้รสชาติ ซึ่งตีความได้ว่า ถ้ารักลูกก็ต้องตีลูก
ถ้าเกลียดลูกก็ต้องเอาเอาเอาใจหรือตามใจลูก สำหรับคนเวียดนาม การตามใจลูกมากๆ จะส่งผลให้ลูกเสียคนได้ง่าย
ซึ่งพวกเขากลัวในเรื่องนี้กันมาก และพยายามที่จะหาวิธีการว่า
ลงทุนให้ลูกเรียนแล้วจะอบรมสั่งสอนลูกอย่างไรเพื่อไม่ให้ลูกของตนเสียคน

ระบบการศึกษาของเวียดนาม

การศึกษาของเวียดนามในอดีต นำรูปแบบมาจากระบบการศึกษาของสหภาพโซเวียตรัสเซีย
และต่อมาได้มีการปรับเปลี่ยนเพื่อให้เข้ากับวัฒนธรรมและชีวิตความเป็นอยู่ ของเวียดนาม อย่างไรก็ตาม
หากกล่าวถึงการศึกษาโดยภาพรวม เวียดนามยังได้รับอิทธิพลจากจีนและฝรั่งเศสด้วย
เนื่องจากเคยตกอยู่ใต้อาณานิคมของสองประเทศดังกล่าว
โดยเฉพาะอิทธิพลในเรื่องของการใช้ตัวหนังสือหรืออักษรที่ใช้ในการเรียน กล่าวคือ ได้รับอิทธิพลจากอักษร “Hán” (หาน) หรือที่คนไทยนิยมเรียกกันว่า “ฮั่น” จากจีน ซึ่งปัจจุบันนี้คำศัพท์ต่างๆ ในภาษาเวียดนามประมาณ 80% ยืมมาจากคำศัพท์ในภาษาหานของจีน และตัวอักษรโรมันที่เวียดนามใช้กันปัจจุบันที่เรียกว่า “Quốc ngữ” (กวก หงือ) นั้น ได้รับอิทธิพลจากฝรั่งเศส เพราะหลังจากที่เวียดนามตกอยู่ใต้อาณานิคมของฝรั่งเศสนั้น
ฝรั่งเศสได้ประกาศให้เวียดนามใช้ตัวอักษรกวกหงือเป็นอักษรทางการ
และบังคับให้ใช้ในการเรียนการสอนตามโรงเรียนและมหาวิทยาลัยต่างๆ ของเวียดนามทั่วประเทศ

ในส่วนของแนวคิดต่างๆ ที่ปรากฏในแผนการเรียนการสอนของเวียดนามนั้น
ถือว่าได้รับอิทธิพลจากสหภาพโซเวียตรัสเซียสูงมาก
เพราะหลักสูตรที่ใช้ในการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยของเวียดนามนั้นมีวิชา
บังคับที่นักศึกษาในมหาวิทยาลัยทุกมหาวิทยาลัยต้องเรียน นั่นคือ
วิชาการเมืองซึ่งเน้นลัทธิสังคมนิยมและการปกครองประเทศแบบสังคมนิยมเป็น หลัก วิชาปรัชญา
ซึ่งเน้นแนวคิดของมาร์ก เลนิน และวิชาแนวคิดของโฮจิมินห์ ซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากแนวคิดของมาร์ก
เลนินอีกทีหนึ่ง ในปัจจุบัน วิชาต่างๆ ดังกล่าว นักศึกษาเวียดนามก็ยังต้องเรียนกันอยู่
โดยเฉพาะในเรื่องของการเรียนนั้น คนเวียดนามได้ซึมซับแนวคิดของมาร์ก เลนินเป็นอย่างมาก
โดยเฉพาะแนวคิดที่ว่า “Học học học. Học nữa, học mãi.” (ห็อก ห็อก ห็อก ห็อก เหนือ ห็อก หมาย)
หมายความว่า เรียน เรียน เรียน เรียนต่อไป เรียนตราบชั่วนิจนิรันดร์
ซึ่งแสดงให้เห็นว่าแนวคิดดังกล่าวมีอิทธิพลต่อเรื่องการศึกษาของชาวเวียดนาม เป็นอย่างสูง
เพราะเชื่อว่าทุกคนต้องเรียน และการเรียนไม่มีวันสิ้นสุดสำหรับคนเวียดนาม แม้ว่าจะเรียนจบได้ใบปริญญาบัตรแล้ว ก็ยังต้องเรียนกันต่อไป เรียนจนกว่าชีวิตจะหาไม

Trần Kiều (2002) ได้อธิบายการจัดระบบการศึกษาภาคบังคับระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาของเวียดนามว่า การศึกษาภาคบังคับในโรงเรียนของเวียดนามกำหนดการเรียนภาคบังคับเอาไว้ 12 ปี โดยจัดเป็น 3 (5-4-3) ระดับ ดังนี้

- ระดับ 1 เรียน 5 ปี คือ เกรด 1, 2, 3, 4 และ 5

- ระดับ 2 เรียน 4 ปี คือ เกรด 6, 7, 8 และ 9

- ระดับ 3 เรียน 3 ปี คือ เกรด 10, 11 และ 12

เมื่อเทียบกับการศึกษาภาคบังคับของไทยมีความแตกต่างกันเล็กน้อย กล่าวคือ การศึกษาภาคบังคับของไทยจะเป็นระบบ 6-3-3 แต่ของเวียดนามจะเป็น 5-4-3 ถ้าเทียบกับการศึกษาของไทย ระดับ 1 ก็คือ ระดับประถมศึกษา เวียดนามเรียน 5 ปี แต่ไทยจะเรียน 6 ปี (ป.1-6) ระดับ 2 หมายถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เวียดนามเรียน 4 ปี แต่ไทยจะเรียน 3 ปี (ม.1-3) และระดับ 3 หมายถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เวียดนามเรียน 3 ปี และไทยก็เรียน 3 ปี (ม.4-6) เช่นกัน

สำหรับการศึกษาระดับอุดมศึกษาก็ไม่ต่างจากที่เมืองไทยเท่าใดนัก เพราะมีการศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยเช่นกัน แต่จะต่างกันเล็กน้อยตรงที่หากใครที่ความสามารถไม่ถึงขั้นที่จะเรียน มหาวิทยาลัยได้ก็จะเลือกเรียนระดับ cao đẳng (กาว ดั่ง) ซึ่งอาจจะเทียบได้กับระดับอนุปริญญาของไทย ขั้นกาว ดั่งที่เวียดนามจะเรียน 3 ปี และระดับ trung cấp (จุง เกิ๊บ) หรือสายวิชาชีพ เรียน 2 ปี นอกจากนั้น หลังระดับอุดมศึกษาก็มีระดับบัณฑิตศึกษา ซึ่งแยกเป็นระดับปริญญาโท และปริญญาเอกเหมือนไทย

ปัญหาจากวิธีการศึกษาของคนเวียดนามในปัจจุบัน

แม้ว่าครอบครัวของเวียดนามเกือบทุกครอบครัว จะให้ความสำคัญกับการศึกษาเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะการลงทุนเรื่องการศึกษาของลูกอย่างไม่เห็นแก่ความเหน็ดเหนื่อย อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันการศึกษาของเวียดนามก็ยังประสบปัญหาอยู่ เนื่องจากหลักสูตรการเรียนของเวียดนามตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึงระดับมหาวิทยาลัยจะเน้นการเรียนการสอนแบบให้ผู้เรียนต้องเรียนแบบ Học vẹt. (ห็อก แหว็ต) แปลว่า “เรียนแบบนกแก้ว” หมายถึง เรียนแบบท่องจำ ถ้าเทียบแล้วก็เหมือนกับไทยเราในสมัยก่อนที่เน้นให้ผู้เรียนท่องจำแบบนกแก้ว นกขุนทอง แต่ไม่สามารถเอาไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ประมาณว่าท่องจำเก่งอย่างเดียว แต่ถ้าให้ปรับใช้หรือถามคำถามที่ให้ตอบแบบไม่ได้ให้ตอบตรงประเด็น แต่ให้ตอบแบบการนำไปใช้ ผู้เรียนจะไม่สามารถตอบคำถามได้เลย เพื่อนเวียดนามบางคนบอกผู้เขียนว่า การที่นักเรียนเวียดนามได้รับรางวัลคณิตศาสตร์โอลิมปิคนั้น เป็นเพราะว่านักเรียนเหล่านั้นท่องจำเก่ง จำสูตรคณิตศาสตร์ได้แม่นยำทุกสูตร ถ้าใช้ศัพท์ภาษาอังกฤษก็จะเรียกว่า จำกันได้เป็นแพ็ทเทิร์นเลย และคณิตศาสตร์นั้นได้ซึมซับอยู่ในตัวของคนเวียดนามมานาน เนเริ่มตั้งแต่เมื่อเวียดนามเปิดประเทศและเริ่มทำการค้าขายเป็นหลัก ดังนั้น การเรียนการสอนแบบคณิตคิดเร็วจึงถูกสั่งสมอยู่ในความคิดของเวียดนามตามรูป แบบของการเรียนแบบท่องจำ กล่าวคือต้องแม่นยำในตัวเลขและข้อมูลเป็นหลักด้วย

อย่างไรก็ตาม การเรียนแบบท่องจำให้เก่งนั้นอาจจะได้ผลดีในบางด้าน
อย่างเช่นการเรียนคณิตศาสตร์ของคนเวียดนาม เป็นต้น แต่อาจจะไม่สามารถเอาไปใช้ในการเรียนในสาขาอื่นๆ
เพราะในปัจจุบันเกิดปัญหาว่า นักศึกษาที่เรียนจบมหาวิทยาลัยและได้คะแนนสูงๆ นั้น
เก่งเพราะท่องจำเก่งอย่างเดียว แต่เมื่อเริ่มต้นทำงาน ไม่สามารถที่จะทำงานได้ ต้องเริ่มต้นใหม่ ต้องเรียนรู้ใหม่
เพราะไม่สามารถนำความรู้ที่ตัวเองได้รับในช่วงที่เรียนมหาวิทยาลัยมาปรับใช้ ในการทำงาน
รวมทั้งการใช้ชีวิตประจำวันได้ ปัญหาดังกล่าว เกิดมาจาก
การที่หลักสูตรการเรียนของเวียดนามยังเน้นทฤษฎีมากกว่าปฏบัติ หรืออาจจะมีการฝึกปฏิบัติ
แต่ปฏิบัติคอนข้างน้อย ดังนั้น เมื่อเรียนทฤษฎีเป็นหลัก ผู้เรียนจึงต้องเรียนแบบท่องจำเป็นส่วนใหญ่
โดยไม่สามารถอธิบายได้ว่า ข้อเท็จจริงของเนื้อหาที่เรียนนั้นคืออะไร เพื่อนเวียดนามของผู้เขียนให้ข้อมูลว่า
การเรียนแบบท่องจำหรือห็อกแหว็ตนี้ เรียกได้ว่าเป็นโรคร้ายชนิดหนึ่งของการศึกษาของเวียดนามในปัจจุบันนี้เลยก็
ว่าได้ แม้ว่ากระทรวงการศึกษาและการฝึกอบรมของเวียดนามจะรับทราบปัญหาดังกล่าวแต่ก็
ยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ นักศึกษาหลายคนที่เรียนจบมหาวิทยาลัยไม่สามารถนำความรู้ที่ได้จากการเรียนใน
สาขาของตนไปประยุกต์ใช้ในการทำงาน ดังนั้น
จึงจำเป็นต้องเสียเวลาเพื่อไปเรียนปริญญาตรีอีกใบเพื่อให้สอดคล้องกับการทำ งานของตน
แทนที่จะยกระดับของตนโดยการเรียนปริญญาโท
แต่กลับต้องใช้เวลาเรียนปริญญาตรีเพิ่มอีกหนึ่งใบในอีกสาขาวิชาหนึ่ง

ปัญหาข้างต้นมีส่วนมาจากการอบรมสั่งสอนของพ่อแม่ตั้งแต่ในวัยเด็ก
ในขณะที่เรียนระดับประถมศึกษา กล่าวคือ เน้นสอนให้ลูกเรียนเก่งและได้คำแนนสูงๆ
แต่ไม่ได้สนใจในเรื่องของการนำไปใช้ ความคิดดังกล่าวได้รับอิทธิพลมาตั้งแต่สมัยศักดินา
เพราะมีความคิดกันว่าต้องเรียนเก่งเพื่อจะได้ประกอบอาชีพรับราชการ เป็นเจ้าคนนายคน
และเน้นความร่ำรวยเป็นหลัก ความคิดดังกล่าวได้ส่งผลมาถึงปัจจุบันคือ เรียนเก่งเพื่อจะได้ทำงานดีๆ
และหาเงินใช้ได้ เนื่องจากในปัจจุบัน หน่วยงานต่างๆ ในเวียดนามหากคนเวียดนามที่ไปสมัครงานไม่ใช่ Con ông cháu cha (กอน อง เจา จา) หมายถึง ลูกทานหลานเธอ โอกาสที่จะได้ทำงานดีๆ ได้รับเงินเดือนสูงๆ
มีคอนข้างน้อยหากได้คะแนนสะสมหลังจากที่สำเร็จการศึกษาไม่ค่อยดี ดังนั้น ในปัจจุบัน
คนเวียดนามจึงเน้นให้ลูกของตนเรียนให้เก่งๆ ให้ได้คะแนนสูงๆ เพื่อที่จะหางานทำได้ เพราะมีความคิดดังนี้

1. เน้นเรื่องของความเก่ง แต่ไม่ได้เน้นเรื่องความรู้ที่ได้รับหลังจากที่สำเร็จการศึกษาไปแล้ว

2. คิดถึงผลประโยชน์ในเรื่องของการได้เงินเดือน
มากกว่าความรู้ที่จะนำไปใช้ในการพัฒนาสังคมและองค์กร

3. ไม่ได้สนใจเรื่องการมีความรู้เพื่อแสดงให้เห็นถึงความน่าเชื่อถือในสาขาที่ตนเองจบมา

4. ขอให้เรียนสูงไว้ก่อน
แต่ไม่ได้สนใจบทบาทหรือหน้าที่ที่ตนจะต้องรับผิดชอบต่อไปในสังคมและองค์กร

เนื่องจากเวียดนามยังไม่ได้ให้ความสำคัญกับการเรียนภาคปฏิบัติเท่าที่ควร ดังนั้น
จึงก่อให้เกิดปัญหาที่ตามมาสำหรับผู้เรียนที่เรียนจบจากมหาวิทยาลัยใน เวียดนาม ดังนี้

1. ไม่สามารถนำทฤษฎีที่ได้จากการเรียนไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพ

2. ไม่สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน เช่น ไม่ยอมรับความจริงเมื่อพ่ายแพ้หรือไม่ประสบความสำเร็จ เนื่องจากในช่วงที่เรียนต้องเรียนให้เก่งและเอาชนะเพื่อนฝูงให้ได้ ทำให้ไม่รู้จักคำว่าพ่ายแพ้

3. ไม่สามารถทำงานเป็นกลุ่มหรือทำงานร่วมกับคนอื่นได้ เพราะในช่วงที่เรียนขาดการปฏิบัติ เพราะการเรียนเน้นการท่องจำ ครูผู้สอนมอบหมายให้ทำงานเป็นกลุ่มก้อนกับเพื่อนในห้องเรียนน้อย

4. ขาดทักษะในการบรรยายหรืออภิปรายต่อหน้าที่ชุมชน เพราะเน้นการเรียนแบบท่องจำและเรียนคนเดียวเป็นหลัก

ปัญหาต่างๆ ที่กล่าวมาข้างต้น ไม่ได้หมายความว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของเวียดนามไม่ได้ให้ความสำคัญหรือวิเคราะห์ประเด็นปัญหา หากแต่กำลังพิจารณาว่าจะแก้ไขปัญหาได้อย่างไร และคงไม่สามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ ดังกล่าวให้บรรลุผลได้ในอีกไม่กี่ปีข้างหน้านี้ อาจจะต้องรออีกประมาณสิบปีหรืออาจจะยี่สิบปีที่แนวคิดและระบบการศึกษาของ เวียดนามจะมีการเปลี่ยนแปลง และสามารถปรับมาใช้ให้เข้ากับยุคสมัยได

<u>เอกสารอ้างอิง</u>

หนังสือ

Ban tư tưởng – Văn hóa trung ương. 2005. Tài liệu học tập chính trị dành cho học viên lớp bồi dưỡng kết nạp đảng. Hà Nội: nhà xuất bản

chính trị quốc gia.

Bộ giáo dục và đạo tào. 2006. Giáo trình tư tưởng Hồ Chí Minh. Hà Nội: Nhà xuất bản chính trị quốc gia.

Trần Kiều. 2002. Education in Vietnam: current state and issues. Hanoi: Thế Giới Publisher.

เว็บไซต์

http://www.bbc.co.uk/vietnamese/vietnam/2009/05/090529_viet_education.shtml

http://www.bbc.co.uk/vietnamese/vietnam/2009/09/090908_viet_education.shtml

สิริวงษ์ หงษ์สวรรค์

อาจารย์สอนภาษาเวียดนาม ประจำสาขาวิชาภาษาและวรรณคดีตะวันออก คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

ขอบคุณที่มาจาก [เดลินิวส์]